



**2014 YILINDA ÜNİVERSİTELERİMİZİN DÜNYA
SIRALAMALARINDA GENEL VE ALAN
BAZINDAKİ DURUMU
2 TEMMUZ 2014**

02/05/2014

URAP (University Ranking by Academic Performance)

www.urapcenter.org

info@urapcenter.org

URAP Laboratuvarı bu yıl tercih aşamasındaki üniversite adayları için üniversitelerimizin dünya sıralamalarındaki durumlarını görmelerine yardımcı olmak amacıyla etkileşimli bir rapor hazırladı. Adaylar, URAP'ın http://tr.urapcenter.org/alan_siralamasi/index.html adresinden etkileşimli rapora ve <http://tr.urapcenter.org/2013> adresinden de URAP'ın diğer raporlarına ulaşabilir.

ÜNİVERSİTE SIRALAMALARININ ETKİSİ

Ülke içi ve dünya üniversite sıralamalarının iki temel yararı vardır. Ülke içi sıralamalar genellikle, yurt içindeki üniversite adaylarının kendilerine en uygun üniversite ve bölümü tercih etmesi için yol gösterir. Ülke içi sıralamaların ikinci yararı ise her üniversitenin kendi akademik performansını, diğerleriyle karşılaştırabilmesine olanak sağlamasıdır. Bu sıralamalar sayesinde üniversiteler, akademik performansı yüksek olan üniversitelerin durumunu inceleyerek hangi alanlarda kendilerini geliştirmeleri gerektiğini görebilmektedir. Dünya üniversite sıralamaları ise lisans, yüksek lisans veya doktora öğrenimini yurt dışında yapmak isteyen öğrencilerin en uygun üniversiteyi tercih etmesine yardımcı olmaktadır. Dünya sıralamalarının diğer yararı da gelişmekte olan ülkelerdeki üniversitelere, dünyanın en iyi üniversitelerinin performanslarını inceleme olanağı vermesidir. Böylece gelişmekte olan ülkelerin üniversiteleri, eksikliklerini görüp, kendilerini geliştirmek için neler yapmaları gerektiğini belirleyebilmektedir.

İLK ÜNİVERSİTE SIRALAMALARI

İlk üniversite sıralama denemeleri İngiltere'de başladı. İngiltere'deki üniversiteler, 1900'de başarılı mezunlarının sayısına göre sıralandı. Başka bir İngiliz sıralamasında ise üniversiteler, dahi düzeyindeki mezunlarının sayısına göre sıralandı. Bu sıralamalar her yıl yapılmadığı için etkili olmadı. Amerika'da 1906'da, ABD'nin en başarılı akademisyenlerinin listesi yapıldı ve üniversiteler bu öğretim üyelerinin sayısına göre sıralandı. ABD'de yapılan bu ve benzeri sıralamalar da her yıl tekrarlanmadığı için ilgi çekmedi. İlk kurumsallaşmış üniversite sıralamasını, 1983'te "America's Best Colleges" adı altında ABD üniversitelerini sıralayan US News and World Report adlı dergi yaptı. Dergi her yıl üniversitelere anket yollayarak gerekli bilgileri toplayıp sıralama yapıyor ve üniversite adaylarına tercih aşamasında yardımcı oluyor. Bu sıralama zamanla diğer ülkelere örnek oluşturdu.

DÜNYA SIRALAMASI YAPAN KURUMLAR

Ülke içi üniversite sıralamaları ortaya çıktıktan uzun süre sonra ilk kez 2003'te başlayan dünya üniversite sıralamalarının sayısı zamanla sekize ulaştı. Bu sıralamalar:

1. **ARWU:** İlk dünya üniversite sıralaması 2003'te Çin'de Jiao Tong Üniversitesi'nde yapıldı ve daha sonra ARWU adını aldı. Her yıl dünyanın ilk 500 üniversitesi; Field Madalyası veya Nobel Ödülü alan mezun ve mensup sayısı, en fazla atıf alanlar listesine giren akademisyen sayısı, Nature veya Science dergilerinde çıkan makale sayısı, SCI ve SSCI endekslerince taranan makale sayısı ve kişi başına düşen makale sayısı kriterlerine göre sıralanmaktadır.
2. **QS:** QS firması ve Times (THE) 2004-2009 yılları arasında dünya sıralamasını birlikte yaptı. QS, 2010'dan itibaren Scopus'un veri desteği ve anket sonuçlarına dayalı kendi sıralamasını yapmaya başladı. Sıralama kriterleri; çeşitli üniversitelere mensup akademisyenlerin görüşleri, işveren görüşleri, kişi başına düşen atıf sayısı, öğretim üyesi başına düşen öğrenci sayısı, yabancı öğretim üyesi oranı ve yabancı öğrenci oranıdır. Her yıl 800 üniversite sıralanmaktadır.
3. **Times (THE):** Times Dergisi, QS firması ile birlikte 2004-2009 yılları arasında sıralama yapmaktaydı. İki kurum ayırdıktan sonra THE 2010'dan itibaren anket sonuçları ve Thomson Reuters'in veri desteği ile dünya sıralamasını tek başına sürdürdü. THE (Times Higher Education) halen Times dergisinden ayrı bağımsız bir firmadır. Kriterleri; yabancı öğretim üyesi oranı, yabancı öğrenci oranı, çeşitli üniversitelere mensup akademisyenlerin görüşleri, araştırma bütçesi, kişi başına düşen makale sayısı, yayın başına düşen atıf sayısı, endüstriden gelen araştırma bütçesi, öğretim üyesi başına düşen öğrenci sayısı ve doktora öğrencisi oranıdır.
4. **Webometrics:** İspanyol Ulusal Araştırma Kurumu'nda bir grup, 2004'te dünya üniversitelerini, üniversitelerin internet sayfasına göre sıralamaya başladı. Sıralama kriterleri; internet sitesine başka kurumların verdiği link sayısı, internet sitesinin zenginliği (sayfa sayısı), internet sitesindeki bilimsel doküman sayısı ve en fazla atıf alan makalelerin %10'luk dilimine giren makalelerin oranıdır. Webometrics, 2014'te 22 bin yükseköğretim kurumunu sıraladı.
5. **HEEACT (NTU):** Tayvan'da 2007 yılında HEEACT, dünyanın ilk 500 üniversitesini sıralamaya başladı. Kriterler; 11 yıllık ve son yıla ait makale sayıları, 11 yıllık ve son iki yıllık atıf sayıları, yayın başına düşen atıf sayısı, h-indeks, en fazla atıf alan makaleler listesindeki makale sayısı ve etki değeri yüksek dergilerdeki makale sayısıdır. HEEACT

sıralamasının adı 2012 yılından itibaren NTU (National Taiwan University Ranking) olarak değiştirildi.

6. **Leiden:** Hollanda'da Leiden üniversitesinde Bilim ve Teknoloji Çalışmaları Merkezi, ilk 500 üniversiteyi 2008'de sıralamaya başladı. Leiden, üniversitelerin her kritere göre sırasını vermekte ancak tüm kriterlerin puanlarını toplayarak genel sıralama yapmamaktadır. Kriterler; toplam makale sayısı, en fazla atıf alan makalelerin ilk % 10'luk diliminde yer alan makalelerin oranı, alanlara göre normalize edilmiş yayın başına atıf sayısıdır. Leiden 2014'te, 500 yerine 750 üniversiteyi sıralamaya başladı.
7. **Scimago:** İspanya'da Scimago, 2009'da dünya sıralaması yapmaya başladı ve 2013'te 2700 üniversite ve araştırma kurumunu sıraladı. Kullanılan kriterler; toplam doküman sayısı, yabancı ülke üniversiteleriyle yapılan ortak yayınların oranı, etki değeri yüksek dergilerde çıkan makalelerin oranı, normalize edilmiş yayın başına atıf sayısının dünya ortalamasına oranı, alana odaklılık değeri, en fazla atıf alan %10'luk dilime giren makalelerin oranıdır.
8. **URAP:** ODTÜ Enformatik Enstitüsü bünyesinde kurulan URAP, 2009'da Türkiye'deki üniversiteleri ve 2010'da dünyanın ilk 2000 üniversitesini sıralamaya başladı. URAP'ın Türkiye sıralamasında, Web of science, YÖK ve ÖSYM kaynaklardan alınan verilerin kullanıldığı 9 kriter, dünya sıralamasında ise Web of science ve InCites veri tabanlarından alınan verilere dayalı 6 kriter kullanılmaktadır.
<http://tr.urapcenter.org/2013/>

Dünya Genel Sıralamalarında İlk 500'de 9 üniversitemiz Var

Dünyadaki 8 sıralama sisteminin yayınladığı en son listelerden en az birinde, bu yıl 9 üniversitemiz ilk 500'e girdi. İlk 500'e giren üniversiteler;

ODTÜ: 5 sıralamada (THE (Times), Leiden, NTU (HEEACT), QS, URAP)

İstanbul: 4 sıralamada (Leiden, ARWU, Scimago, URAP)

Hacettepe: 3 sıralamada (Leiden, Scimago, URAP)

Ege: 2 sıralamada (Leiden, URAP)

Boğaziçi: 2 sıralamada (THE (Times), QS)

İ. D. Bilkent: 2 sıralamada (THE (Times), QS)

Gazi: Bir sıralamada (Leiden)

İTÜ: Bir sıralamada (THE (Times))

Koç: Bir sıralamada (THE (Times)) ilk 500'e girdi.

Dünya Bilim Alanları Sıralamasında İlk 500'e 23 Üniversitemiz Girdi

URAP Laboratuvarı 2014'te, 23 bilim alanında dünya üniversitelerini sıraladı. Dünya alan sıralamasında 23 üniversitemiz, en az bir alanda ilk 500'de yer aldı. Bu üniversitelerimizden;

ODTÜ: 15 alanda

İ. D. Bilkent: 9 alanda

Boğaziçi: 7 alanda

İTÜ: 7 alanda

İstanbul: 5 alanda

Ege: 4 alanda

Gazi: 4 alanda

Hacettepe: 3 alanda

İzmir Ekonomi: 3 alanda

Ankara: 2 alanda

Koç: 2 alanda

Anadolu: 2 alanda

Dokuz Eylül: 2 alanda

Yıldız Teknik: 2 alanda

Sakarya: 2 alanda

Atatürk, Dumlupınar, Erciyes, Eskişehir Osmangazi, Marmara, KTÜ, Gaziantep ve Kadir Has üniversiteleri bir alanda ilk 500'e girme başarısını gösterdi.

Tablo 1. Üniversitelerimizin İlk 500'de Yer Aldığı Bilim Alanları

ÜNİVERSİTE	DÜNYADAKİ YERİ	TÜRKİYE' DEKİ YERİ	ALAN
ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİV	178	1	KENTSEL PLANLAMA ve MİMARLIK
ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİV	239	1	EĞİTİM
ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİV	262	1	MATEMATİK
ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİV	275	2	FİZİK
ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİV	303	1	MÜHENDİSLİK
ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİV	306	1	YER BİLİMLERİ
ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİV	348	1	TİCARET, YÖNETİM, TURİZM VE HİZMETLER
ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİV	405	1	İKTİSAT
ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİV	410	2	BİLGİSAYAR ve ENFORMATİK BİLİMLERİ
ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİV	411	2	TEKNOLOJİ
ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİV	429	1	KİMYA
ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİV	430	3	TARİH VE ARKEOLOJİ
ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİV	433	3	GÜZEL SANATLAR, MÜZİK ve BASIN-YAYIN
ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİV	480	2	DİL, İLETİŞİM VE KÜLTÜR
ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİV	485	2	BEŞERİ BİLİMLER

İHSAN DOĞRAMACI BİLKENT ÜNİV	263	1	TARİH VE ARKEOLOJİ
İHSAN DOĞRAMACI BİLKENT ÜNİV	311	1	FELSEFE VE DİNİ ÇALIŞMALAR
İHSAN DOĞRAMACI BİLKENT ÜNİV	366	1	TEKNOLOJİ
İHSAN DOĞRAMACI BİLKENT ÜNİV	396	1	BEŞERİ BİLİMLER
İHSAN DOĞRAMACI BİLKENT ÜNİV	424	6	KENTSEL PLANLAMA ve MİMARLIK
İHSAN DOĞRAMACI BİLKENT ÜNİV	451	2	TİCARET, YÖNETİM, TURİZM VE HİZMETLER
İHSAN DOĞRAMACI BİLKENT ÜNİV	456	2	İKTİSAT
İHSAN DOĞRAMACI BİLKENT ÜNİV	456	5	GÜZEL SANATLAR, MÜZİK ve BASIN-YAYIN
İHSAN DOĞRAMACI BİLKENT ÜNİV	494	4	BİLGİSAYAR ve ENFORMATİK BİLİMLERİ
BOĞAZİÇİ ÜNİV	267	1	FİZİK
BOĞAZİÇİ ÜNİV	278	1	BİLGİSAYAR ve ENFORMATİK BİLİMLERİ
BOĞAZİÇİ ÜNİV	401	4	MATEMATİK
BOĞAZİÇİ ÜNİV	439	7	KENTSEL PLANLAMA ve MİMARLIK
BOĞAZİÇİ ÜNİV	486	3	İKTİSAT
BOĞAZİÇİ ÜNİV	488	3	DİL, İLETİŞİM VE KÜLTÜR
BOĞAZİÇİ ÜNİV	497	4	TİCARET, YÖNETİM, TURİZM VE HİZMETLER
İSTANBUL TEKNİK ÜNİV	192	2	KENTSEL PLANLAMA ve MİMARLIK
İSTANBUL TEKNİK ÜNİV	310	2	YER BİLİMLERİ
İSTANBUL TEKNİK ÜNİV	330	3	MATEMATİK
İSTANBUL TEKNİK ÜNİV	349	3	FİZİK
İSTANBUL TEKNİK ÜNİV	349	2	MÜHENDİSLİK
İSTANBUL TEKNİK ÜNİV	450	3	BİLGİSAYAR ve ENFORMATİK BİLİMLERİ
İSTANBUL TEKNİK ÜNİV	498	2	KİMYA
İSTANBUL ÜNİV	309	1	TIP VE SAĞLIK BİLİMLERİ
İSTANBUL ÜNİV	348	2	TARİH VE ARKEOLOJİ
İSTANBUL ÜNİV	406	1	PSİKOLOJİ VE BİLİŞSEL BİLİMLER
İSTANBUL ÜNİV	488	12	KENTSEL PLANLAMA ve MİMARLIK
İSTANBUL ÜNİV	498	3	ZİRAAT ve VETERİNERLİK
EGE ÜNİV	304	4	KENTSEL PLANLAMA ve MİMARLIK
EGE ÜNİV	319	2	MATEMATİK
EGE ÜNİV	466	6	FİZİK
EGE ÜNİV	492	3	TEKNOLOJİ
GAZİ ÜNİV	366	2	EĞİTİM
GAZİ ÜNİV	409	5	FİZİK
GAZİ ÜNİV	454	8	KENTSEL PLANLAMA ve MİMARLIK
GAZİ ÜNİV	458	5	MATEMATİK
HACETTEPE ÜNİV	346	2	TIP VE SAĞLIK BİLİMLERİ
HACETTEPE ÜNİV	458	6	EĞİTİM

HACETTEPE ÜNİV	470	5	TARİH VE ARKEOLOJİ
İZMİR EKONOMİ ÜNİV	431	1	DİL, İLETİŞİM VE KÜLTÜR
İZMİR EKONOMİ ÜNİV	468	6	GÜZEL SANATLAR, MÜZİK ve BASIN-YAYIN
İZMİR EKONOMİ ÜNİV	471	6	TARİH VE ARKEOLOJİ
ANKARA ÜNİV	406	4	FİZİK
ANKARA ÜNİV	480	1	ZİRAAT ve VETERİNERLİK
KOÇ ÜNİV	453	4	TARİH VE ARKEOLOJİ
KOÇ ÜNİV	462	3	TİCARET, YÖNETİM, TURİZM VE HİZMETLER
ANADOLU ÜNİV	179	1	GÜZEL SANATLAR, MÜZİK ve BASIN-YAYIN
ANADOLU ÜNİV	441	4	EĞİTİM
DOKUZ EYLÜL ÜNİV	235	3	KENTSEL PLANLAMA ve MİMARLIK
DOKUZ EYLÜL ÜNİV	449	5	EĞİTİM
YILDIZ TEKNİK ÜNİV	391	5	KENTSEL PLANLAMA ve MİMARLIK
YILDIZ TEKNİK ÜNİV	453	4	GÜZEL SANATLAR, MÜZİK ve BASIN-YAYIN
SAKARYA ÜNİV	430	3	EĞİTİM
SAKARYA ÜNİV	491	13	KENTSEL PLANLAMA ve MİMARLIK
ATATÜRK ÜNİV	489	2	ZİRAAT ve VETERİNERLİK
DUMLUPINAR ÜNİV	391	2	GÜZEL SANATLAR, MÜZİK ve BASIN-YAYIN
ERCİYES ÜNİV	470	9	KENTSEL PLANLAMA ve MİMARLIK
ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİV	471	10	KENTSEL PLANLAMA ve MİMARLIK
MARMARA ÜNİV	461	7	EĞİTİM
KARADENİZ TEKNİK ÜNİV	489	8	EĞİTİM
GAZİANTEP ÜNİV	487	11	KENTSEL PLANLAMA ve MİMARLIK
KADİR HAS ÜNİV	473	7	TARİH VE ARKEOLOJİ

SONUÇ

Dünya genel sıralamalardan en az birinde 9 üniversitemiz ilk 500'de yer aldı. Üniversitelerimize ve tercih aşamasındaki adaylara daha detaylı bilgi verebilmek için URAP, bu yıl 23 alanda sıralama yaptı. URAP'ın bu yıl üniversite adayları için hazırladığı etkileşimli raporda, adaylar üniversitelerimizin dünya genel sıralamalarındaki ve 23 bilim alanındaki durumunu inceleyebilecek. URAP, bilim alan sıralamalarını dünya üniversiteleri için de hazırladı ve bu sonuçlar yakında açıklanacak. Dünya alan sıralamalarında Tıp ve Mühendislik gibi bazı alanlarda ilk 1000 üniversite açıklanırken bazı alanlarda çok daha az üniversite listede yer alacak. Örneğin Hukuk alanında sadece dünyanın en iyi 50 üniversitesi ilan edilecek. Dünya alan sıralaması ilan edilmeden önce adaylara yardımcı olabilmek için üniversitelerimizin durumu bir sınırlama olmaksızın, etkileşimli sayfada kullanıma açıldı. Etkileşimli sayfada verilen sıralama, adaylar için bilgi amaçlıdır. Dünya sıralamasında yer alacak olan üniversitelerin sayısını, URAP istatistiki analizlerle belirlemektedir. Bu nedenle etkileşimli sayfada yer alan ama dünyadaki sırası çok gerilerde olan bazı üniversitelerimiz dünya alan sıralamasında yer alamayacak.

URAP'ın adaylar için hazırladığı etkileşimli sayfanın adaylara yararlı olmasını dileriz.

Prof. Dr. Ural Akbulut
URAP Başkanı